

دانشگاه علوم پزشکی
و خدمات بهداشتی درمانی اردبیل

دانشگاه علوم پزشکی اردبیل

دانشکده پزشکی

پایان نامه جهت اخذ درجه دکتراي تخصصی رشته بیهوشی

عنوان

مقایسه اثرات بیدردی و عوارض کتامین زیر جلدی و داخل وریدی در بیماران جهت جا اندازی

بسته شکستگی بینی

نگارش:

دکتر شقایق دلشاد نمین

اساتید راهنما:

دکتر ودود نوروزی

دکتر قدرت اخوان اکبری

استاد مشاور:

دکتر افشان شرقی

مرداد ۱۴۰۰

شماره پایان نامه: ۰۱۴۶

IRCT20191011045060N1

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

بسمه تعالی

گواهی اصالت پایان نامه

دانشگاه علوم پزشکی
و خدمات بهداشتی، درمانی استان اردبیل

اینجانب دکتر شقایق دلشاد دانشجوی مقطع دکتری تخصصی رشته بیهوشی دانشگاه علوم پزشکی اردبیل تایید می‌نمایم که :

- این پایان نامه بر اساس نتایج بررسیها/ تحقیقات انجام یافته توسط اینجانب تحت راهنمای آقای دکتر ودود نوروزی و دکتر قدرت اخوان اکبری بوده و بوسیله خودم انشا گردیده است و در صورت استفاده از نتایج پژوهش ها و یا آثار دیگران بلافاصله به مرجع مورد استفاده استناد شده است و در قسمت منابع و مأخذ مشخصات مرجع به طور کامل ذکر گردیده است.

- مسئولیت صحت مطالب مندرج در این پایان نامه به طور کامل با اینجانب است.

- این پایان نامه قبلا برای دریافت هیچ مدرک تحصیلی (هم سطح ، پایین تر یا بالاتر) در سایر دانشگاه ها وموسسات آموزش عالی ارائه نشده است.

- کلیه حقوق مادی و معنوی این پایان نامه و هر گونه محصول مستخرج از آن اعم از مقالات، چاپ کتاب و ثبت اختراع به دانشگاه علوم پزشکی اردبیل تعلق دارد و هرگونه استفاده از اطلاعات و یا نتایج، واگذاری اطلاعات به افراد دیگر، چاپ، تکثیر، نسخه برداری، ترجمه و اقتباس از این پایان نامه بدون اخذ اجازه کتبی از دانشگاه علوم پزشکی اردبیل ممنوع است.

- کلیه مقالات مستخرج از این پایان نامه تحت نام دانشگاه علوم پزشکی اردبیل (Ardabil University of Medical sciences) به عنوان وابستگی نویسنده اول یا مسئول و با اطلاع و اجازه تمامی اساتید راهنما و مشاور به چاپ رسیده یا خواهد رسید.

- چنانچه در هر مقطع زمانی، خلاف موارد فوق ثابت شود، عواقب ناشی از آن را می پذیرم و دانشگاه مجاز است با اینجانب مطابق با ضوابط و مقررات رفتار نموده و در صورت برخورد قانونی، هیچ گونه ادعایی نخواهم داشت.

نام و نام خانوادگی دانشجو

امضا و تاریخ

- بدینوسیله اصالت و صحت نتایج این پایان نامه مورد تأیید اینجانب، دکتر ودود نوروزی و دکتر قدرت اخوان اکبری استاد راهنما می باشد.

نام و نام خانوادگی استاد راهنما

امضا و تاریخ

تقدیم به:

بنام آنکه جان را فکرت آموخت

خدای را بسی سپاس که از روی کرم، پدر و مادری فداکار نصیبم ساخته تا در سایه ی درخت پر بار
وجودشان بیاسایم و از ریشه ی آنها شاخ و برگ گیرم و از سایه ی وجودشان در راه کسب دین و دانش
بهره گیرم.

و تقدیم به

او که عاشقانه پا به پای هم مسیر زندگی را تا بدین نقطه پیمودیم...

و ثمره زندگی ام، دختر دلبندم....

تشکر و قدردانی

حمد و سپاس مخصوص خدایی است که جهان را پر از نشانه آفرید برای پی بردن به عظمت خودش و توفیق مطالعه‌ی پدیده‌های علمی را با توجه به درک محدود ما بر ما عنایت فرمود. اکنون که باید آغازی بر یک پایان بنگارم بر خود لازم می‌دانم که از اساتید محترم .جناب آقای دکتر ودود نوروزی و دکتر قدرت اخوان اکبری بخاطر راهنمایی‌های ارزندشان در راستای انجام این پروژه نهایت تقدیر و تشکر را نمایم. همچنین از زحمات استاد گرامی .سرکار خانم دکتر افشان شرقی بخاطر کمک‌های ارزشمندشان قدردانی می‌نمایم.

فهرست مطالب

فصل اول	۱
مقدمه	۱
۱-۱ اهمیت موضوع و انگیزه تحقیق	۳
۱-۲ اهداف	۶
۱-۲-۱ هدف کلی مطالعه	۶
۱-۲-۲ اهداف اختصاصی	۶
۱-۲-۳ سوالات / فرضیات	۷
۱-۳ تعریف واژه ها	۸
۱-۳-۱ کتامین	۸
فصل دوم	۹
بررسی متون	۹
۲-۱ مبانی نظری	۱۰
۲-۱-۱ مقدمه	۱۰
۲-۱-۲ ساختار	۱۱
۲-۱-۳ استخوان ها	۱۱
۲-۱-۴ غضروف ها	۱۲
۲-۱-۵ عضلات	۱۵
۲-۱-۶ بافت نرم	۱۶
۲-۱-۷ بینی خارجی	۱۷

۱۷..... عملکرد ۲-۱-۸

۱۸..... تنفس ۲-۱-۸-۱

۱۹..... بویایی ۲-۱-۸-۲

۱۹..... شکستگی بینی ۲-۱-۹

۲۰..... علائم و نشانهها ۲-۱-۹-۱

۲۰..... علل ۲-۱-۹-۲

۲۰..... تشخیص ۲-۱-۹-۳

۲۱..... درمان ۲-۱-۹-۴

۲۲..... جا اندازی باز و بسته بینی ۲-۱-۱۰

۲۲..... کتامین ۲-۱-۱۱

۲۳..... بررسی متون ۲-۲

..... فصل سوم

۲۴..... مواد و روش کار

۳۱..... نوع مطالعه ۳-۱

۳۱..... جامعه مورد مطالعه ۳-۲

۳۱..... معیارهای ورود به مطالعه: ۳-۳

۳۱..... معیارهای خروج از مطالعه: ۳-۴

۳۱..... روش نمونه‌گیری ۳-۵

۳۴..... روش گردآوری اطلاعات ۳-۶

۳-۷	ملاحظات اخلاقی	۳۴
۳-۸	روش تجزیه و تحلیل داده‌ها	۳۴
فصل چهارم		
نتایج		
۴-۱	توزیع سنی بیماران	۳۸
۴-۲	جنسیت بیماران	۳۸
۴-۳	درد در حین جا اندازی	۳۹
۴-۴	توهم در بیماران	۴۰
۴-۵	نیست‌آگموس در بیماران	۴۱
۴-۶	ضربان قلب بیماران	۴۱
۴-۷	فشار خون سیستولی بیماران	۴۲
۴-۸	فشار خون دیاستولی بیماران	۴۳
۴-۹	اثرات بی‌دردی کتامین بر اساس سن	۴۴
۴-۱۰	سایر موارد	۴۵
فصل پنجم		
بحث و نتیجه‌گیری		
۵-۱	بحث	۳۹
۵-۲	محدودیتها	۴۴
۵-۳	نتیجه‌گیری	۴۵
۵-۴	پیشنهادات	۴۶

منابع ۴۸

ضمائم ۵۴

SC: Subcutaneous

IV: Intravenous

NMDA: N-Methyl-D-aspartate

KS: Ketamin Subcutaneous

KI: Ketamin Intervenous

VAS: Visual Analog Scale

مقایسه اثرات بیدردی و عوارض کتامین زیرجلدی و داخل وریدی در بیماران جهت

جا اندازی بسته شکستگی بینی

چکیده

زمینه: شکستگی‌های بینی از جمله مراجعات شایع به مراکز پزشکی را تشکیل می‌دهند. به دلیل اینکه جاناندازی شکستگی بینی با توجه به عصب‌رسانی قوی صورت بسیار دردناک می‌باشد بنابراین کنترل درد بیمار از بابت رضایت بیمار بسیار اهمیت دارد.

هدف: مقایسه اثرات بیدردی و عوارض کتامین زیر جلدی و داخل وریدی در بیماران، جهت جا اندازی بسته شکستگی بینی

مواد و روش کار: این مطالعه روی ۹۲ بیمار با شکستگی‌های بینی که جهت جاناندازی بسته به بیمارستان فاطمی اردبیل ارجاء شده بودند انجام شد. بیماران به طور تصادفی به دو گروه ۴۶ نفری تقسیم شدند، یکی از این گروهها کتامین زیرجلدی با دوز ۰/۷ میلی‌گرم بر کیلوگرم در حالیکه گروه دیگر کتامین وریدی با دوز ۰/۳ میلی‌گرم بر کیلوگرم دریافت کردند. بیماران از نظر میزان درد، عوارض دارویی مثل تهوع، استفراغ، توهم و مقایسه شدند.

نتایج: میانگین کلی سن بیماران ۲۳/۵۴ با انحراف معیار ۱۹/۸۱ بود. میانگین سنی گروه کتامین وریدی ۲۲/۵۲ با انحراف معیار ۱۶/۶۶ و گروه کتامین زیرجلدی ۲۴/۵۶ با انحراف معیار ۱۷/۳۹ بودند. در حالیکه در گروه کتامین وریدی ۱۹ مرد و ۲۷ زن، در گروه کتامین زیرجلدی ۲۹ مرد و ۱۷ زن بودند. میانگین درد در بیماران کتامین وریدی ۵/۱۵ با میانه ۵ تخمین زده شد از طرف دیگر میانگین درد در بیماران کتامین زیرجلدی ۳/۳۲ با میانه ۳ گزارش شد. ($P=0/002$)

نتیجه گیری: با توجه به تاثیر بی‌دردی بیشتر کتامین زیرجلدی و همچنین بروز هالوسیناسیون کمتر، این روش جهت القای بی‌دردی در بیماران مراجعه کننده جهت جاناندازی بسته شکستگی‌های بینی پیشنهاد شده است.

کلمات کلیدی: کتامین، شکستگی بینی، بی‌دردی